

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ ANUL V, NUMĂRUL 53 ❖ Joi, 30 Noiembrie 2017 ❖ ISSN 2392 – 6961

99 DE ANI DE LA MAREA UNIRE DIN 1918

Anul acesta, la 1 Decembrie, se împlinesc 99 de la Marea Unire a tuturor românilor într-un singur stat. Astfel se împlinea visul de veacuri al multor generații de munteni, olteni, ardeleni, moldoveni, bănățeni, maramureșeni și dobrogeni, de a trăi laolaltă într-o organizare statală proprie. Viesitudinile istoriei generate de pofta de jefuire și subjugare a celor care au fost vântură-lume, ne-au împiedicat să trăim în cadrul aceleiași entități politice și economice multe sute de ani. Unirea tuturor locuitorilor de pe meleagurile carpato-dunăreanopontice a fost realizată mai întâi de viteazul rege dac Burebista. A continuat apoi Decebal, dar care prin trădare, ură și sete de înavuțire a fost învins de invadatorul roman, venit să ne jefuiască aurul, grânele, vitele, stupinele și să ne ducă în sclavie mii și mii de femei și bărbați pentru a-și satisface poftele, a le lucra ogoarele sau a-i distra în arenele de luptă ale gladiatorilor.

Peste secole s-a ridicat la luptă pentru unirea tuturor românilor Mihai Viteazul, care a reușit un oarecare timp. Puțin însă față de așteptările urmașilor vitejilor daci. În secolele XVII-XVIII, ideea unității naționale este ținută trează de cărturari de seamă ai neamului, de cronicarii munteni sau moldoveni, de cei strănși în jurul Școlii Ardelene. Marile Imperii din imperiul otoman, austro-ungar sau rusesc, nu permiteau nici măcar pomenirea ideii unității noastre naționale de neam.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ideea națională apare ca

port-drapelul luptei pentru libertate. Au loc, după cum se știe, Unirea Munteniei cu Moldova, la 1859, Războiul de Independență din 1877 și se realizează astfel pași extrem de importanți în crearea Statului național român, care să-i cuprindă pe toți cei de aceeași origine, limbă, neam, tradiții, simțire și cultură. La începutul secolului al XX-lea începe lupta pentru reîmpărțirea Lumii de către marile puteri. Altfel spus, imperiilor timpului nu le mai ajungea pământul și voiau să cotopească noi teritorii și oameni. Ideea națională prinsese însă rădăcini adânci. Adică se considera ca firesc, moral, creștinește, drept, ca oamenii de același neam, cultură și tradiții să-și alcătuiască statul propriu în mod liber și independent. Cam aici se afla omenirea când a început Primul Război Mondial.

România era prinsă în menghina marilor puteri de la Vest, Nord și Est. Chiar și în Sud, vecinii noștri bulgari nutreau tendințe invadatoare. Aceasta s-a văzut cu prilejul semnării rușinoasei Păci de la Bufta, din 1918, când o bună parte din Dobrogea urma să revină Bulgariei. Începutul Primului Război Mondial din 1914 găsește România slab pregătită din punct de vedere militar, fără o dotare tehnică necesară, cu trupe și corp ofițeresc insuficient instruite, dar cu un uriaș elan patriotic, gata să-și dea viața pentru crearea Statului național unitar român. Desigur, elanul patriotic poate face adesea minuni, dar pe lângă acesta este necesară și o forță materială puternică pentru a se obține rezultatele așteptate. Războiul se duce cu strategii și tehnici militare bine puse la punct, îndelung exersate de trupă, cu mijloace tehnice adecvate. Toate Tratatelor în ducerea unui război spun la unison că pentru reușita unei ofensive militare este nevoie de o supremație a puterii de foc, deci cel puțin 3 la 1, ceea ce nu era cazul armatei române, care totuși a trecut la ofensivă pe un front de sute și sute de km în Ardeal, pe un alt front în Sud, după care a urmat dezastrul cunoscut.

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

Pag. 2

O ÎNTÂLNIRE CONSTRUCTIVĂ PENTRU NOVĂCENI

Conferința Națională a Asociației OVR (Operation Villages Roumains) Solidarites a avut loc anul acesta la Mayenne, în perioada 11-12 noiembrie.

ing. Dumitru Leuștean, a fost invitat să participe la festivitățile de celebrare a Armistițiului care a pus capăt Primului Război Mondial și de comemorare anuală a victoriei și a păcii, și

Pe lângă invitații români care au tratat teme precum tineretul, schimburi între licee și sănătate, accesul la îngrijiri în mediul rural, conferința s-a bucurat și de prezența a doi invitați speciali -primarul orașului Novaci, dl. Dumitru Leuștean și primarul orașului Mayenne, dl. Michel Angot.

Conferința a devenit astfel cadrul propice pentru ca cele două personalități să se întâlnească pentru a doua oară și să pună bazele unor proiecte viitoare între cele două localități. La baza acestui parteneriat stau relațiile de prietenie deja existente, precum și schimburile de elevi realizate între Liceul Teoretic Novaci și Liceul Rochefeuille din Mayenne, încă din anul 2009.

Primarul Orașului Novaci, dr.

de omagiu pentru toți morții Franței.

Primarul Orașului Mayenne, dl. Michel Angot, a ținut să amintească celor prezenți la festivități, întregii comunități din frumosul oraș francez că prezența primarului novăcean, nu este deloc o coincidență, dat fiind că în timpul Primului Război Mondial poporul român a luptat alături de poporul francez, generalul Henry Berthelot reorganizând armata română.

Dl. Dumitru Leuștean, Primarul Orașului Novaci, prin discursul rostit cu această ocazie, s-a arătat onorat de invitația de a participa la un eveniment de o asemenea importanță pentru istoria poporului francez și a depus o coroană de flori la Monumentul închinat eroilor francezi căzuți în timpul războiului.

La sfârșitul întâlnirii, primarul francez a acceptat invitația primarului din Novaci de a participa la festivitățile dedicate Zilei Naționale a României din anul 2018, de la Novaci. De asemenea, acesta a remarcat importanța acestui eveniment pentru poporul român, fiind vorba de Centenarul Marii Uniri.

Această întâlnire marcantă, sperăm un reper pentru colaborările viitoare, a fost facilitată de dl. Michel Pichon, președintele Asociației OVR Solidarite Mayenne Novaci, omul care a apropiat cel mai mult locuitorii celor două orașe.

Prof. Iulia GIUGIULAN

99 DE ANI DE LA MAREA UNIRE...

Urmare din pag. 1

Între anii 1914-1916 România a ales statutul de neutralitate, sperând că poate obține ceva avantaje din partea beligeranților, o pregătire cât mai bună a trupelor și înzestrarea acestora. Prea puțin timp, însă. Puterile aliate, adică Antanta, care cuprindea Franța, Rusia, Italia, la care s-a adăugat mai târziu și SUA, au făcut promisiuni României pe care nu le-au respectat decât cu mari întârzieri și niciodată în întregime. Conducătorii noștri politici și militari de atunci, se pare că uitaseră de axioma politică formulată de celebrul Machiavelli, dar bine învățată de Marile Puteri – *promite totul, semnează tratate, dar realizează numai ce îți dictează interesul tău*. Probabil că în calculele Cancelariilor aliaților noștri exista și ideea de a târâgăna puțin ajutorul, pentru ca România, în cazul unei victorii strălucite pe front, să nu devină o putere militară în zonă. Aceasta ar fi împiedicat probabil remorcare a țării noastre la interesele străinilor.

Intrarea României în Marele Război, alături de Antanta, s-a făcut pe la jumătatea lunii August, când s-a pornit o ofensivă pe întregul lanț al Munților Carpați pentru eliberarea Ardealului, precum și atacarea trupelor germano-bulgare masate la Sud de Dunăre. Elanul soldaților români a fost uimitor, astfel că în câteva zile s-a realizat o pătrundere însemnată în teritoriul inamicului. Dar destul de repede strategia și tactica militară utilizată de către ai noștri și-au arătat neajunsurile. Mai întâi, nu pornești un război de asemenea anvergură la sfârșitul verii și începutul toamnei, când timpul, clima, împrejurările naturale îți pot fi potrivnice în mare măsură. Aceasta s-a văzut de altfel că la Turtucaia, unde din cauza ruperii podului de vase de către furtună, a urmat un dezastru pentru armata română prezentă în zonă. În al doilea rând, nu exista bine precizat unde trebuie neapărat să ajungă trupele, care e ținta principală. Ideea de a-i elibera pe frații noștri de peste munți era frumoasă, superbă, dar din punct de vedere militar era nevoie de ceva concret de genul să scoatem din luptă 100 de mii de soldați inamici sau să cucerim Budapesta etc. De altfel, asemenea erori s-au văzut și în fixarea obiectivului concret al trupelor din diferitele zone din Transilvania, unde s-a mers pe ideea de a ocupa teritoriu cât mai mult, când de fapt, potrivit noii doctrine militare a timpului, trebuia să se urmărească în primul rând distrugerea forțelor militare inamice, care aduce cu sine și câștigarea de teritorii.

Pentru România, începutul Războiului din 1916 împotriva puterilor Axei (Germania, Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria) a fost victorios câteva zile sau săptămâni. A urmat apoi dezastrul, în urma căruia trupele germano-austro-ungare, la Nord, și cele germano-bulgare, la Sud, au ocupat în mai puțin de 3 luni două treimi din teritoriul României, inclusiv capitala, provocând pierderi omeneste uriașe. A urmat retragerea și refacerea armatei române în Moldova, apoi victoriile de la Mărășești, Mărăști, Oituz, Valea Șiușiței etc., unde soldații și ofițerii români au înscris fapte de vitejie fără seamă. Retragera trupelor rusești de

pe frontul din Moldova, ca urmare a Revoluției Bolșevice din 1917, a dus la încheierea unui armistițiu între România și puterile Axei, între 10 decembrie 1917 și 7 mai 1918. A urmat apoi o neutralitate a României de câteva luni și pe urmă, din nou, participarea de partea Antantei la victoria împotriva puterilor Axei.

Tot în această perioadă a urmat semnarea celebrei Păci de la Buftea din 1918, prin care România, așa cum am mai spus, pierdea o bună parte din Dobrogea în favoarea Bulgariei, făcându-se și importante modificări ale vechilor noastre frontiere cu Austro-Ungariei, în urma cărora se cedau 5600 de km și o populație de 724.957 de locuitor în acea zonă și, evident, subordonarea tuturor bogățiilor noastre monopolului german.

Regele Ferdinand refuză, însă, semnarea documentelor Păcii de la Buftea, prin urmare ea nu își produce efectele. Evenimentele se precipită ca urmare a victoriei aliaților pe Fronturile de Vest și a debarcării acestora la Salonic. În Ardeal, la 18 Octombrie 1918, Al. Vaida Voievod citește în Parlamentul de la Budapesta Declarația de Independență a Transilvaniei. Treptat, Puterea Românească se instalează în Ardeal, iar la 1 Decembrie 1918, la Marea Unire de la Alba Iulia, se adoptă Hotărârea de unire cu România. Astfel de hotărâre adoptaseră în vara lui 1918 și forurile competente din Basarabia și Bucovina, realizându-se în felul acesta Unirea tuturor românilor într-un singur stat.

Entuziasmul a fost general. Vitejia soldaților români, inteligența unor politicieni ai timpului și împrejurările istorice favorabile au dus la realizarea visului de veacuri al locuitorilor de pe teritoriul Vechii Dacii, cum notează publicațiile vremii. Gestul de plecăciune și reculegere în fața sângelui vărsat pentru Făurirea Patriei Mamă de către cei 1228 de delegați oficiali dimpreună cu cei ai autorităților religioase, culturale sau profesionale a emoționat participanții până la lacrimi. Ce Timpuri Eroice, ce Popor Minunat, ce evenimente de maximă importanță istorică!

Reflectarea acestor mărețe evenimente este astăzi diferită în ochii contemporanilor. Unii istorici (vezi L. Boia - Interviu pentru hotnews, din 02.11.2017) încearcă să spună că nu a fost chiar așa cum știm noi din manualele de istorie și că s-a creat un fel de mit, adică o legendă, o poveste fantastică despre România în Primul Război Mondial, despre Alba Iulia în 1918 etc. Năucitor este argumentul: Lumea de azi și de mâine este fără frontiere în Uniunea Europeană, adică fără națiuni, fără teritorii naționale, fără culturi naționale sau limbă națională etc. Cu alte cuvinte, cei peste 700 de mii de români ar fi murit atunci cam degeaba în Primul Război Mondial, pentru că până la urmă se ajungea la ceea ce se decretează cu surle și trâmbițe - frontierele dispar în Uniunea Europeană! Adică va fi un fel de Rai pe Pământ. Credem că mai degrabă va fi un talmeș-balmeș, în care mai marii occidentali vor tăia și spânzura, pentru că ei știu mai bine cine am fost, cine suntem și ce dorim să fim. Așa va fi oare? Vom trăi sau veți trăi și veți vedea...!

UNIREA ROMÂNILOR ÎNTR-UN SINGUR STAT AVEA SĂ VINĂ DUPĂ MARI SACRIFICII

De-a lungul istoriei, neamul românesc a fost supus atacurilor din toate părțile. Dușmanii neamului românesc au avut și încă mai au interesul să ne dezbine, dar nu trebuie să uităm că unitatea noastră se bazează pe realitatea dăinuirii și pe dreptul existenței noastre ca națiune în acest teritoriu românesc al vechii Dacii. Iată de ce consider că e bine să ne amintim, măcar acum, de Ziua Națională a României, cum au fost aduse și în ce condiții sub steagul României provinciile românești înstrăinate: Basarabia, Transilvania și Bucovina, și cum a putut supraviețui poporul român în perioadele critice ale istoriei, sub tăvălugul celor care contestau și mai contestă încă existența noastră în pământul strămoșesc.

Novăcenii, și în primul rând tineretul, trebuie să știe că românii aveau de recuperat în preajma Primului Război Mondial pământuri românești de la ruși și de la unguri, răpite în perioadele tulburi ale istoriei.

Deși România a adoptat o poziție de neutralitate la începutul Primului Război Mondial, până la urmă a luat decizia care să conducă la realizarea intereselor naționale ale românilor, și anume: eliberarea teritoriilor românești aflate sub dominație străină și întregirea națională.

Regele Ferdinand I s-a pronunțat în favoarea intrării în război de partea Antantei (Franța, Anglia și Rusia), motiv pentru care primul-ministru, Ioan I. C. Brătianu a și încheiat un tratat secret prin care se asigura de alipirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Maramureșului și Bucovinei la România. Așa s-a ajuns ca în 1916, România să se alătore Antantei și să se angajeze în război împotriva Puterilor Centrale.

În august 1916, armata română a început eliberarea Transilvaniei, dar evenimentele s-au complicat fiind nevoie să acționeze și pe alte fronturi: Dobrogea, trecătorile din Carpați, Câmpia Olteniei, armata inamică germano-austro-ungară ocupând 2/3 din suprafața țării și instaurând regimul de ocupație militară.

În ianuarie 1917, ofensiva armatelor inamice a fost oprită pe Siret, un sprijin deosebit fiind primit din partea Franței, sprijin constând în instruirea ostașilor și ofițerilor români și în dotarea cu armament performant. Ca urmare, în vara anului 1917, armata română, condusă de generalul A. Averescu, a început ofensiva împotriva armatelor inamice. Dând dovadă de mărețe fapte de vitejie, armata română a provocat mari pierderi armatei germane la Mărăști, Mărășești și Oituz.

Aflându-se într-o situație dezastruoasă din punct de vedere politic, Rusia a ieșit din război, ducând la prăbușirea Imperiului Țarist, ceea ce va crea premisele eliberării popoarelor asuprite. La fel, prăbușirea economico-militară a Puterilor Centrale, cauzată de război, a făcut ca popoarele asuprite de Imperiul Habsburgic, rebotezat din 1867 Austro-Ungaria, să declanșeze acțiunea de constituire a unor state noi naționale.

Astfel, la 24 ianuarie 1918, s-a consemnat desprinderea definitivă a Basarabiei de Rusia și orientarea ei către România, pentru ca la 27 martie 1918, Sfatul Țării să voteze istorica Declarație de Unire a Basarabiei cu România și revenirea la Patria-Mamă.

Dezmembrarea Imperiului Austro-Ungar a devenit inevitabilă. Deși Ucraina, devenită independentă după semnarea Păcii de la Brest-Litovsk din 18 februarie 1918, emitea pretenții asupra Bucovinei, Adunarea Reprezentativă a Românilor Bucovineni, întrunită în Sala Mare a Palatului din Cernăuți a hotărât unirea necondiționată a întregii Bucovine cu Regatul României, ceea ce va duce la revenirea Bucovinei la țara mamă, act realizat prin voința liber exprimată de reprezentanții populației ținutului.

La 28 octombrie s-a constituit statul Cehia, după două zile Slovacia, pentru ca amândouă să se unească și să formeze Cehoslovacia. Au urmat popoarele slave din sud care în lunile octombrie și noiembrie au pus bazele unei federații, Iugoslavia, care va lua oficial ființă la 1 decembrie, în aceeași zi cu Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Prin declararea Statului polonez independent, pe 16 octombrie, prin divorțul Dublei Monarhii, au fost proclamate Republica Austria (12 noiembrie) și Republica Ungaria (16 noiembrie).

Reprezentanții românilor, luând act de această nouă realitate, de încetarea existenței imperiului de tristă amintire, au acționat în consecință. Astfel, la 29 septembrie 1918, forțele politice românești din Transilvania adoptă Declarația de la Oradea, prin care anunță hotărârea de autodeterminare și separarea politică de Ungaria. Prin această hotărâre a fost proclamată de fapt independența națiunii române din Transilvania. Apoi, la 31 octombrie, Partidul Național Român și Partidul Social-Democrat au constituit la Arad, Consiliul Național Român Central, „ca unic for care reprezintă voința poporului român”, devenit centrul de coordonare a mișcării de eliberare națională.

Sfântă Liturghie Arhierescă la sfințirea Bisericii din Parohia Pociovaliște, filia Sitești, Protopopiatul Târgu-Cărbunești

În ziua de 29 octombrie 2017, în Duminică a 24-a după Rusalii, Înaltpreasfințitul Părinte dr. Irineu, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei, însoțit de un ales sobor de preoți și diaconi, în frunte cu Preacucernicul Părinte Protoiereu, Iulian Mărgineanu, în prezența a câteva sute de credincioși din Orașul Novaci, a oficiat Sfânta Liturghie și a săvârșit slujba de sfințire a Bisericii cu Hramul «Sfântul Cuv. Nicodim cel Sfințit de la Tismana», din Parohia Pociovaliște, filia Sitești, Protopopiatul Tg. Cărbunești. Răspunsurile liturgice la strană au fost date de Grupul psaltic al Catedralei mitropolitane «Sfântul Mare Mucenic Dimitrie» din Craiova.

“Pașii spre sfânta Biserică, de fiecare dată, Dumnezeu îi va număra”

Actul de sfințire care a fost citit, menționează că piatra de temelie a bisericii a fost pusă în anul 2002 de către ÎPS Teofan, pe atunci Mitropolitul Olteniei, lucrările desfășurându-se aproape cincisprezece ani, prin osteneala Preacucernicului Preot Paroh, Părintele Cornel-Constantin Popescu, a consiliului parohial, avându-l ca Epitrop destonic pe domnul Ion Fumărel, dar și prin contribuția enoriașilor și a oamenilor binevoitori din localitate. Cu acest prilej, ipodiaconul Gabriel Pârveu, din Dragotești, a fost hirotesit diacon, Părintele Paroh Cornel-Constantin Popescu a fost ridicat la rangul de iconom stavrofor, iar Preacucernicul Părinte Dumitru Stănică a fost hirotesit iconom. Au primit gramate chiriarihale de mulțumire din partea Mitropoliei Olteniei domnii: Ion Fumărel, Epitrop, Dinel Fumărel, Constantin Crețoiu, Ion Oprițoiu, Ionel Gherghel, Gheorghe Manta, Anghel Rădoi, Radu Dumitru, Ion Zamfira, Constantin Văcăreanu și Alexandru Merfu, cu mențiunea că marele merit în finalizarea lucrărilor se cuvine parohienilor care numără câteva sute de suflete. Mulțumind Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit pentru cinstea ce li s-a făcut novăcenilor prin prezența sa la această sărbătoare, Părintele Paroh Constantin Popescu s-a nevoit să prezinte în versuri pline de savoare o serie de aspecte interesante spunând: “Pentru că nimeni nu ascunde lumina sub obroc și nici cetatea nu poate să se ascundă în vârful de munte, / M-au ascultat așa cum se cuvine fiilor să asculte un părinte / Și le-am mai spus atunci ceva, / Că pașii spre sfânta Biserică, de fiecare dată, Dumnezeu îi va număra! / Cu Epitropul Ion Fumărel am întocmit actele necesare, / Și orice sumă, mică sau mare, / Cu răbdare de «catâr» și

bucurie duhovnicească, pentru că nu întotdeauna se face sfințirea unei biserici! „În aceste momente de rugăciune și de Sfântă Liturghie, a spus Mitropolitul Olteniei, am ridicat la Dumnezeu cererile noastre, ca El să coboare Duhul Sfânt peste această lucrare pe care ați realizat-o cu multă trudă și cu multă osteneală, dar și cu multă

avem mintea «întinată», alteori avem sufletul rătăcit, voința slăbită, supusă slugă la patimile necurate! Alteori, inima noastră nu este dată Lui Dumnezeu, ci, este încredințată oamenilor, lucrurilor pământești, pentru că ne spune Domnul: «unde ți-este gândul tău, acolo îți este comoara ta și inima ta»! Deci, inima noastră este acolo unde voința noastră, rațiunea noastră ne îndeamnă, iar dacă ne punem nădejdea în Dumnezeu, dacă gândim la faptele Lui minunate, dacă ne gândim la tot ceea ce a făcut și face El pentru noi, ne arătăm ca oameni ascultători înaintea Lui Dumnezeu, ca niște oameni cu adevărat credincioși! Inima omului trebuie să fie dată Lui Dumnezeu pentru ca întotdeauna să fie sfințită și binecuvântată de Dumnezeu, căci «inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi» (Psalmul 50, alin 18), pentru că acea inimă este plăcută Lui Dumnezeu, pentru că s-a curățit de păcate, s-a curățit de întinăciune prin Spovedanie, prin rugăciune permanentă! Ei, bine, ca o «cămară» sufletească păstrează cuvintele Domnului, Cel care ne spune: «cel care are cuvintele mele, care le învață și le împlinește, acela este cel care mă iubește, iar Eu voi veni la el și voi locui cu Tatăl și cu Duhul Sfânt»” a reiterat Mitropolitul nostru, ceea ce înseamnă că vedem din Evanghelie că femeia este «încercată» prin boala aceasta, pentru că și ea a trecut «probele» vieții, încercările sau chiar ispitele vieții, și le-a trecut pe toate, dar, a învățat de aici că nu trebuie să rămâi cu gândul și cu inima alipite de lucrurile pământești, nici chiar să fii preocupat întru totul de boala sau de suferința de care ești stăpânit, ci, dimpotrivă, să lășăm grija la Dumnezeu, pentru că numai El ne poate vindeca!

“Venind la sfânta biserică și trecând prin sfântul altar, venim la Mântuitorul”

În încheierea cuvântului de aleasă învățătură duhovnicească, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit ne-a sfătuit să nu credem niciodată că boala o suferim singuri, fiindcă Acela Care ia cea mai mare parte din boala noastră este Mântuitorul Iisus Hristos, iar El a venit să ridice durerile și greutățile noastre, așa cum a venit să vindece pe cel bolnav și să învieze pe cel mort, ca o adevărată învățătură pentru sufletul nostru. “Ori de câte ori venim la biserică și ne atingem de sfintele icoane, așa cum veți trece și dumneavoastră prin sfântul altar, unde am săvârșit Sfânta Liturghie, pentru că aici s-a coborât Duhul Lui Dumnezeu, ca să sfințească darurile, și dumneavoastră veți afla vindecare sufletelor și trupurilor dumneavoastră, ca și femeia din Evanghelia de astăzi. E foarte important că dintre mulți care s-au atins de Mântuitorul Hristos, nu s-au vindecat decât aceia care au credință! Prin urmare, dacă avem credință, ne vom face bine și ne vom vindeca de suferințele, de durerile noastre. Deci, au fost din aceia care s-au atins de Mântuitorul, dar, nu au aflat vindecare! Prin urmare, noi, venind la sfânta biserică și trecând prin sfântul altar, venim la Mântuitorul ca să aflăm pace și vindecare trupurilor și sufletelor noastre! Așadar, Îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să răsplătească pe cei care s-au ostenit pentru zidirea, înfrumusețarea și finalizarea lucrărilor acestei sfinte biserici, ca să spunem: «Binecuvintează, Doamne, pe cei care iubesc și împodobesc sfânta frumusețe a Casei Tale» și le răsplătește lor însuși și înmii! Și dumneavoastră, să vă dăruiaască Dumnezeu pace și bucurie, preoților și credincioșilor din această parohie, să veniți permanent la Sfânta Liturghie, ca să primiți vindecare, ca și femeia din Evanghelia de astăzi, cum a fost înviată și fiica lui Iair! Peste toți, să reverse Dumnezeu darurile Sale cele bogate, Harul Său cel îndestulător, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin”!

Profesor, Vasile GOGONEA

nervi de fier, / Am trecut-o și prin...chitanțier/ Deși învinuit de-a lungul multor ani/ Că prin ceea ce fac se «spală»niște bani/ Dar, cea care le-a potolit pizmașilor adeseori mânia/ N-a fost decât Doamna Epitropului, Lenuța, soția,/ Care l-a încurajat pe Epitrop de fiecare dată/ Ridicându-l din deznădejdea în care cădea ca piatra în baltă...”! Păcat că Epitropul nu a fost invitat să-și prezinte cuvântul pregătit, pentru a spune cum s-a dăruit muncii susținute, cu toți membrii familiei sale, dincolo de «băltoaca» unor denigrări care fac parte din «faptul divers» al vieții noastre cotidiene!

“Ne-am rugat ca această biserică să fie un sălaș de vindecare, de tămăduire”

La finalul Sfintei Liturghii, Mitropolitul Olteniei a picurat stropi de înțelepciune și câteva raze de lumină duhovnicească în sufletele credincioșilor din biserică și din jurul sfântului lăcaș care domină orizontul din vârful acela de deal, deoarece a considerat că asemenea evenimente sunt așteptate cu multă nerăbdare și cu multă

bucurie! Și Bunul Dumnezeu a făcut să se sfințească locul acesta, iar, așa cum spune Sfânta Scriptură: «Această casă Tatăl a zidit-o, Fiul a întărit-o și Sfântul Duh a sfințit-o». Am înconjurat sfânta biserică și am citit Sfintele Evanghelii, cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos, care ne spun despre mărturisirea Sf. Ap Petru, despre biserică, despre trăinicia acestui sfânt lăcaș pe care «nici porțile iadului nu-l pot birui». Înșuși Mântuitorul Hristos a spus despre Maica Domnului, că ea este cea mai fericită dintre toate neamurile și fericții sunt aceia care Îl iubesc pe Dumnezeu, care cred în Dumnezeu, care împlinesc poruncile Lui. Am ascultat și despre momentul târnosirii templului din Ierusalim, despre cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos, care ne încredințează că niciodată nu vom fi respinși de la rugăciune, de la cererile noastre către Tatăl Ceresc, pentru că El este Acela care face să fim primiți în Împărăția Sa. Biserica dumneavoastră a fost sfințită cu Sfântul și Marele Mir, această sfințenie a Lui Dumnezeu se face numai la Botezul pruncilor, iar «botezul» bisericii acesteia s-a realizat prin târnosirea ei! Biserica este plină cu adevărat de Duhul Sfânt, pentru că Duhul Lui Dumnezeu S-a pogorât întrânsa și ne-am rugat Lui Dumnezeu ca această biserică să fie un sălaș de vindecare, de tămăduire, de alungare a duhurilor necurate, iar cel care va intra în ea să fie binecuvântat, să primească «lucrarea» Lui Dumnezeu, puterea Lui Dumnezeu, care se revarsă peste tot omul, căci darnic este și mult milostiv se arată Creatorul nostru” a subliniat Arhiepiscopul Irineu.

“Unde ți-este gândul tău, acolo îți este comoara ta și inima ta”

În continuare, s-a detaliat conținutul Evangheliei Duminicii a 24-a după Rusalii, arătându-se că ori de câte ori ne apropiem de Mântuitorul Hristos, prin rugăciune, primim vindecare, așa cum a primit femeia bolnavă din Evanghelia în care este vorba despre vindecarea unei femei bolnave, care avea scurgere de sânge, de ani mulți, dar, se mai vorbește și despre Învierea fiicei lui Iair. Deci, “Mântuitorul Hristos, când se afla pe cărare și era înconjurat de mulți oameni, de El s-a atins o femeie care cheltuisese bani mulți pentru vindecarea unei boli trupești, iar, din cuvintele Sfântului Evanghelist înțelegem faptul că toți suntem chemați de Dumnezeu, dar, puțini suntem aleși! Toți suntem chemați ca să dobândim bunătățile cerești, ca și cele pământești, dar, nu toți suntem pregătiți ca să le primim și nici nu avem sufletul curat și nici viața neîntinată, ca să-L primim pe Mântuitorul Hristos, iar «cămara» sufletului nostru nu este suficient de pregătită pentru ca să-L primească pe Mântuitorul nostru! Uneori,

Un erou novăcean din Primul Război Mondial

De ceasuri bune privesc niște cruci străvechi din lemn de stejar, rezemate de gardul cimitirului din Plăieți. Încerc să gădesc crucea lui Ion Mieluțu, împușcat de nemți în toamna lui 1916. Umblu prin cimitir încoace și încolo, dar nu reușesc să gădesc ceva. Trecerea necruțătoare a timpului a șters toate urmele. Din negurile vremii îmi apare chipul bunicii mele care mi-a spus demult povestea acestui om – un erou novăcean uitat de semenii.

...toamna lui 1916. Trupele germano-austro-ungare intră în Novaci în urmărirea soldaților noștri aflați în retragere. Ion Mieluțu, un bărbat spătos cu mustați mari, care ciobănișe vreme de 50 ani, privește uluit din prispa casei sale, aflată undeva deasupra uliței Tămășoaița, spectacolul luptelor. Îl intrigă lipsa de vigoare a alor noștri și avântul impetuos al nemților. Cu puțin timp în urmă chiar certase pe unul dintre soldații români care se furișă pe lângă șopronul lui, că de ce fug așa, ca iepurii. Acesta îi răspunsese oarecum obraznic

„sunt mulți și tari, nene!” La auzul acestor vorbe, se urcase necăjit în podul casei și scosese pușca sa veche dimpreună cu vreo două cartușiere. Supărat peste măsură de ceea ce se întâmpla, hotărâse să țină el piept invadatorilor, așa că urmarea mișcarea inamicului din cerdacul casei.

La un moment dat, apar trei, patru soldați nemți la capătul uliței. Fără să aștepte vreo clipă a dus pușca la ochi și a doborât pe unul dintre aceștia. Se aud ceva comenzi în limba invadatorilor. Moș Mieluțu se ascunde după șopron și doboară un al doilea neamț. Se aud iarăși comenzi stridente, după care se așterne liniștea. Bătrânul își schimbă poziția și urcă în podul cu fân pentru a vedea mișcările inamicului. Zărește iarăși un neamț și trage. În acel moment, dinspre poziția invadatorilor se aude un răpăit prelung de mitralieră, după care se așterne liniștea. Șindrițele șopronului sunt făcute țândări, dimpreună cu trupul celui care încercase a se opune

cotropitorilor. La puțin timp, apar în curtea omului vreo cinci, șase nemți. „Oberul” comandă scurt să fie scotocite casa și șopronul eroului care plătise cu viața încercarea de a opune rezistență inamicului.

Soldații români aflați pe Dealul Cernădiei, undeva unde a fost odată Fântâna Răduleștilor, priveau înmărmuriți scenele tragice. Ofițerul comandant, revoltat la maximum de atrocitățile soldaților inamici, ordonă un contraatac și pun pe fugă pe ucigașii bătrânului. Aidoma unui viespar înfuriat, soldații germano-austro-ungari deschid un puternic foc de mitraliere, obligând pe ai noștri să se retragă spre Baia de Fier, Polovragi, Râmnicu Vâlcea.

Răzburarea cotropitorilor a continuat. Ei au căutat familia, pe care n-au reușit s-o găsească, aceasta fiind trimisă de vreo săptămână la niște rude

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

din Vaidei. În schimb, i-au confiscat bruma de avere: calul, vaca, porcul, găinile și i-au împușcat câinele. Asta așa, ca pildă pentru oricine vrea să se pună rău cu „invincibila armată germană”. Trupul ciuruit de gloanțe al mortului a fost înmormântat de rude. Soția, copiii și nepoții nu au îndrăznit să vină la eveniment, pentru că erau așteptați de nemți să fie și ei pedepsiți...

Acum, la 99 de ani de la Marea Unire din 1918 și în preajma începerii sărbătoririi a 100 de ani de la acest mare eveniment, se cuvine să aducem un prinos omagiu tuturor celor care s-au jertfit pentru țară, știuți sau mai puțin știuți. Totodată, cred că este momentul să învățăm din sacrificiul acestor eroi că Țara, în momentele sale grele, trebuie să fie înainte de toate. Fără Țară, suntem doar o frunză în bătaia vântului vremurilor și invadatorilor...

UNIREA ROMÂNILOR ÎNTR-UN SINGUR STAT AVEA SĂ VINĂ DUPĂ MARI SACRIFICII

Urmare din pag. 2

C.N.R.C., a adoptat la 5 noiembrie 1918 manifestul „Către popoarele lumii”, prin care a făcut cunoscută dorința națiunii române din Transilvania de a se uni cu Vechiul Regat și a hotărât convocarea Marii Adunări Naționale a Românilor pentru duminică, 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, orașul în care intrase triumfător Mihai Viteazul în noiembrie 1599. Cei 1.228 delegați oficiali din toate zonele Transilvaniei, adunați în Sala Unirii, în bucuria fără margini a celor peste 100.000 de români, prezenți pe Platoul Românilor, prin glasul strălucitului profesor de istorie, Vasile Goldiș, a propus: „**Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți, la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretează Unirea acelor români și a tuturor teritoriilor legate de dânșii cu România. Adunarea Națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre**”.

Acest act a marcat desăvârșirea unității naționale a tuturor românilor, parafat prin Decretul Regal nr. 3631, din 11 decembrie 1918, semnat de Regele Ferdinand I, care stipula la articolul 1, unirea cu România a „ținuturilor cuprinse în Hotărârea Adunării Naționale din Alba Iulia de la 1 decembrie 1918”, act recunoscut oficial de către Marile Puteri la Conferința de Pace de la Paris din 1919-1920, moment care a marcat și sfârșitul Primului Război Mondial.

Unirea s-a împlinit prin faptele de vitejie și prin dăruirea cărturarilor noștri, datorită jertfei românești în acei ani teribili ai Marelui Război.

Unirea tuturor teritoriilor românești, consființită prin actul de la 1 Decembrie 1918, este rezultatul conștiinței de neam, al simțului că facem parte din marea familie a neamului românesc, a cărui putere și conștiință națională este rodul iubirii înfocate de neam a marilor fii care au înfăptuit România Mare în 1918.

Unirea cea Mare s-a realizat nu doar prin hotărârile Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, ci și prin jertfa de sânge a ostașilor români din războiul pentru întregirea neamului.

Din nefericire, din cauza nevolniciei politicianilor și a vitregiei vremurilor, România Mare n-a rezistat decât 22 de ani, dar amintirea înfăptuirii ei înfioară și astăzi orice suflet de român. Nu putem și nu avem dreptul să uităm că după cel de-al Doilea Război Mondial, trupul Țării a fost din nou sfârtecat, iar conștiința de neam, întemeiată pe amintirea vastului teritoriu dacic, cheamă și acum pe românii separați de vitregiile vremii la refacerea unității prin comuniune de iubire frățească în teritoriul Bătrânei Dacii.

UN NOVĂCEAN, CONSIDERAT CEL MAI BUN PILOT MILITAR DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Cel mai bun pilot militar din Primul Război Mondial se numește VASILE CRAIU și s-a născut la Novaci, la 31 decembrie 1894. Fiind născut în ultima zi a anului 1894, în Actul de naștere a fost înregistrat ca născut în anul 1895. Actul de naștere ni-l prezintă a fi născut din părinții, Vasile, 43 de ani, funcționar, și Maria, 27 de ani, fără să i se precizeze ocupația.

Viața lui Vasile Craiu a fost foarte scurtă, dar plină de glorie. A decedat la 24 august 1918, la doar 24 de ani. La vârsta de 15 ani a rămas orfan de tată și s-a mutat împreună cu mama și frații săi la București.

A absolvit cursurile Liceului „Cantemir Vodă” din București.

Visul său era să zboare, dar neavând posibilități financiare să se înscrie la aviație, urmează cursurile Școlii Pregătitoare de Ofițeri de Infanterie. Încă din primul an școlar ajunge plutonier, pentru ca în anul 1913 să devină șef de promoție.

A participat la campania din Bulgaria, primind medalia „Avântul Țăriei”, după care a fost avansat la gradul de sublocotenent și i s-a permis să se înscrie la aviație, îndeplinindu-i-se visul său de a zbura, în anul 1915 devenind al 59-lea aviator român.

În timpul Primului Război Mondial, datorită calităților sale deosebite, a curajului și îndemnării de care a dat dovadă, i s-a încredințat comanda Escadrilei Nieuport 10, care în ianuarie 1917 a intrat în luptă. Pilotul Vasile Craiu, a devenit repede cel mai bun acrobat al corpului român de aviație, la 18 martie 1917 reușind să doboare primul avion Fokker, considerată a fi prima victorie a unui pilot de vânătoare român.

La 19 aprilie 1917 a fost implicat într-o luptă cu trei avioane germane

deasupra aerodromului Galați, reușind să le pună pe fugă.

Urmează o nouă confruntare cu două avioane inamice în care este rănit la umărul drept, dar reușește să conducă avionul cu o singură mână și să aterizeze. După refacere, pleacă într-o nouă misiune spre pădurea Scovarga, lansând o bombă în mijlocul taberei inamice, reușind să se întoarcă la bază cu avionul ciuruit de gloanțe.

La 23 de ani a fost avansat la Excepțional, la gradul de căpitan, recunoscându-i-se meritele în cele peste 500 misiuni, fiind și cel care a executat primele misiuni în zbor de noapte din istoria aviației române. Generalul Ieremia Grigorescu l-a considerat ca fiind cel mai bun pilot de vânătoare al aviației române din Primul Război Mondial.

Ultima decolare a celui mai bun pilot de vânătoare al aviației române din Primul Război Mondial, simbolul curajului și iscusinței, a avut loc pe aerodromul din Bârlad, când avionul pilotat de el n-a mai răspuns la comenzi, stingându-se din viață la nici 24 de ani. A fost înmormântat cu onoruri militare la Bârlad, de unde autoritățile gorjene l-au ridicat în anul 1927 pentru a-l reînsuma la Târgu-Jiu.

Din păcate, nu se mai cunoaște locul unde s-ar afla mormântul său. Interesant este faptul că în Constanța și Galați există câte o stradă care poartă, în semn de recunoștință, numele „Vasile Craiu” și că numele celui mai bun pilot militar din Primul Război Mondial, născut la Novaci, urmează să fie atribuit și unei străzi din orașul nostru.

(După amintirile lui Ion Țârlea, în „Târgu-Jiu Odinioară”).

Constantin DĂRVĂREANU

IUBIREA DE DUMNEZEU

Despre tineri, școală și cunoaștere

Ea să putem înțelege și realiza aceasta, trebuie mai întâi să mergem la Cuvântul Sfintei Scripturi: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău, ca pe tine însuși” (Luca X, 27). Ce înseamnă aceste cuvinte? În primul rând să recunoști că Dumnezeu există. Gândirea ta, logica ta să recunoască permanent existența lui Dumnezeu, iar inima ta, să fie într-o continuă legătură cu El. Adică inima să-L simtă, iar mintea să gândească doar binele și să-L facă. Așa Îl iubim pe Dumnezeu, când Îl avem permanent drept criteriu al gândirii și al simțirii. Proba acestei iubiri se face prin aproapele: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeste pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească” (I Ioan IV, 20). Ținând seama că mintea are amestecate rațiunile dumnezeiești ale fapturilor cu gândurile diavolești ce vin din interiorul omului căzut în păcat este nevoie permanentă de lucrare prin care inima curată și bună să învingă. Astfel, omul credincios caută manifestările harului dumnezeiesc. Se sfințește, se încarcă cu har de câte ori merge la Sfânta Liturghie sau la orice slujbă săvârșită în Sfânta Biserică, de câte ori se roagă sau ori de câte ori se atinge și se închină cu credință la Sfintele Moaște. Vedem tot mai mulți oameni mergând la Biserică și, de asemenea, îi observăm prezenți în pelerinaje, stând cu răbdare ore în șir pentru a se închina la Sfintele Moaște. Ce găsește omul credincios în cinstirea Sfințelor Moaște? Este o învățătură adâncă a Bisericii noastre.

Mai întâi, Sfintele Moaște, ne arată existența Lui Dumnezeu. Sunt unii care refuză să creadă aceasta. Există și un filozof care spunea cândva „Dumnezeu a murit”. Noi, creștinii, folosim argumente existențiale, filozofice și lumești pentru a dovedi că Dumnezeu există. Cel mai mare între argumente sunt Sfintele Moaște. Ele arată că Dumnezeu este viu. Nu este Dumnezeu filozofilor și al ideologilor, ci este Dumnezeul sfinților. Sunt multe Sfinte Moaște care nu putrezesc, emană bună mireasmă și fac minuni. Aceasta este dovada că în ele se află harul Sfântului Duh. Când moare omul și sufletul părăsește trupul, în mod normal acesta putrezește. Trupul, pielea, sunt formate din celule care ar trebui să se desființeze. Ce face ca Sfintele Moaște să rămână intacte, să nu putrezească? Este harul divin și aceasta arată că Dumnezeu nostru este viu. Nu este doar o idee după cum spuneau filozofii, nu este cineva care locuiește în cer numai și de acolo conduce lumea. Avem dovada că Dumnezeu este peste noi și lucrează în oameni.

Al doilea mesaj pe care ni-l transmit Sfintele Moaște este acela că Biserica este „trupul Lui Hristos”, dar și comuniunea sfințeniei pentru că, în ea, noi ajungem la unirea cu Dumnezeu. Biserica nu este o societate filantropică, nu este o religie ca oricare din lume, nu este o societate umană, ci este „trupul Lui Hristos” pentru că Hristos locuiește în ea și în sfinții Săi. Acest lucru ne arată și care este cel mai important scop al Bisericii, anume acela de a-l face pe om sfânt. Prin viața ascetică și prin Sfintele Taine Biserica îl conduce pe om la unirea cu Dumnezeu și la sfințenie. Ea este laboratorul sfințeniei, iar scopul cel mai înalt al vieții noastre este să devenim sfinți.

Un al treilea mesaj pe care ni-l transmit Sfintele Moaște este faptul că moartea a fost desființată. Înainte de întruparea Domnului Hristos ea era un dușman de temut. Nimeni nu o putea învinge. După Învierea Sa însă, toți cei ce se unesc cu Hristos, înving moartea. Moaștele unui sfânt arată de parcă acesta doar merge și așteaptă cea de a doua venire a Domnului. Iată că moartea nu mai este înfricoșătoare. Prin ea noi trecem din viața de aici în cea viitoare. Devine astfel o întâlnire cu Dumnezeu, cu Maica Domnului și cu toți sfinții. Iată argumentele pentru care cu multă dragoste și cu mult respect ne închinăm la Sfintele Moaște. Iată pentru ce, atunci când se face sfințirea unei Biserici, se așează în piciorul Sfintei Mese din Sfântul Altar părțile din moaștele sfinților martiri.

Să ne rugăm ca Dumnezeu să ne dea puterea să ne sfințim, să crească credința și dragostea noastră, iar în inimi să ni se aprindă flacăra iubirii curate pentru a afla adevăratul sens al vieții. Și să ne ajute Dumnezeu ca și noi să ajungem sfinți!

Preot, COCONEȚU ION

Luna aceasta, între 10 și 12 noiembrie, în orașul Mayenne din nordul

Franței s-au desfășurat lucrările Conferinței Naționale a Asociației OVR Solidarité, una dintre cele mai importante organizații din Franța care, de foarte mulți ani ajută România.

Dl. Michel Pichon, președintele filialei Mayenne-Novaci, un prieten al orașului nostru de 25 de ani, ne-a mărturisit că a venit până acum în România, de care îl leagă multe amintiri frumoase, de 60 de ori. Domnia-sa a facilitat stabilirea unui parteneriat între Liceul Teoretic Novaci și Liceul La Rocheville din Mayenne.

Într-o perioadă în care se vorbește tot mai mult de predare-învățare interactivă, axată pe elev, de parteneriatul familie - școală și de implicarea părinților în activități extrașcolare, nimeni nu mai poate ignora importanța schimburilor interculturale. Interdisciplinaritatea, inteligența intra-personală, învățarea interactivă, valorificarea ludicului sunt doar câteva dintre noile coordonate ale școlii actuale, școală pusă tot mai mult în fața necesității de a răspunde unei societăți mereu în schimbare.

Iată de ce, primul punct al Conferinței Naționale OVR Solidarité a fost despre tineri cu nevoile lor, schimburile interculturale între licee din Franța și din România. Parteneriatele pe care OVR-ul le are în România sunt foarte multe. Datorită lor, mulți tineri români au beneficiat de mai multe facilități.

Liceul din Novaci și liceul din Mayenne se află într-o strânsă relație încă de acum șapte ani. Liceenii francezi urmează un program, supravegheați de profesori, pentru a începe să se integreze pe

piața muncii. Cu banii câștigați din diferite activități își plătesc singuri în ultimul an de liceu o călătorie în străinătate. Mulți aleg să viziteze orașul nostru. În anul imediat următor, elevii noștri se deplasează, însoțiți de profesori, în Mayenne. Activitățile sunt asemănătoare: elevii asistă la ore, discută despre sistemul de învățare din școala vizitată, fac vizite cu tematică culturală, dar mai ales, interacționează, învață să socializeze mai mult, să se adapteze, exersează conversația într-o altă limbă.

A doua parte a conferinței a avut ca temă sănătatea și importanța Caselor de sănătate. Prezentarea Spitalului din Novaci și numeroasele schimbări în bine din ultimii ani au trezit interesul publicului francez, mai ales în ceea ce privește dotările din spitalul nostru.

Discuțiile au continuat despre necesitatea unor campanii sociale sau de presă, care să mediatizeze beneficiile alimentației bio pentru copii.

Vizita în Franța a avut un dublu rol, Primarul orașului Novaci, dl. Dumitru Leuștean având o întâlnire oficială cu omologul său mayennez, dl. Michel Angot. Cei doi edili s-au revăzut într-o zi foarte importantă pentru francezi, Comemorarea Armistițiului. Momentul ales nu a fost unul întâmplător, acesta simbolizând legăturile strânse pe care le-am avut cu Franța de-a lungul timpului. Suntem siguri că această întrevvedere se va concretiza în proiecte importante, de care Novaciul are atâta nevoie.

Prof. Otilia GIURCA

OARE, NE ESTE RUȘINE SĂ MAI ÎMBRĂCĂM FRUMOSUL NOSTRU COSTUM POPULAR?

Ideea acestor rânduri mi-a venit duminică, 29 octombrie 2017, cu prilejul Sfințirii noului lăcaș de cult din satul Sitești. A fost un moment emoționant la care au participat nu doar enoriașii Bisericii, ci și multă lume venită de pretutindeni, din Novaci și localitățile vecine, și chiar mai de departe, semn că biserica a rămas în inimile și sufletele multor oameni ca instituția în care se mai poate avea încredere. Cum spuneam, a fost lume multă, iar enoriașii noii biserici a satului Sitești, în frunte cu Părintele Paroh Cornel-Constantin Popescu, ridicat în această zi la rangul de iconom stavrofor și Epitropul Ion Fumărel, s-au întrecut în a dovedi că știu cum să sărbătorească un asemenea eveniment și că Lucrarea Dumnezeiască săvârșită în satul lor trebuie să rămână un moment unic. Și cu siguranță va rămâne.

Dincolo de rânduielile obișnuite legate de un asemenea eveniment, am fost impresionat de prezența unui mare număr de copii în costume ciobănești, dar și a unor persoane adulte care au ținut să dea culoare și măreție evenimentului care va rămâne înscris cu litere de aur în cartea de istorie a satului. Impresionant!

E bine că ne mai amintim, chiar dacă destul de rar, de

portul nostru specific, de faptul că ne mai dăm seama uneori de unde venim și cotrobăim în lada de zestre de unde scoatem și etalăm bogăția noastră spirituală care ne identifică asupra originii fiecărei comunități în parte.

Am remarcat prezența mai multor persoane îmbrăcate în costume ciobănești, alb-negrul dând măreție, sobrietate și eleganță evenimentului. Între ele, o persoană despre care aveam să aflu că este medic la Spitalul Marie-Curie din București. Văzând-o într-un frumos costum popular ciobănesc, și ce frumos îi stătea, aflându-i identitatea, mă gândeam la novăcenii mei, la cei din rândul ungurenilor, care foarte rar mai îmbracă frumosul nostru costum popular care ne deosebea de toate localitățile Gorjului.

Am o fotografie veche, de la Sfințirea Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” din Novaci, la 3 noiembrie 1935, în care tot dealul bisericii era împânzit de oameni în costume populare. Îmi amintesc de sărbătorile și horele populare din Novaci când toată populația ungurească și nu numai, se întrecea în a etala cele mai frumoase costume populare cusute special pentru unele evenimente.

Văzând „bucureșteanca” noastră în costum popular la Sfințirea noului lăcaș de cult din satul Sitești, un sentiment de nostalgie mă cuprinde gândindu-mă la vremurile apuse și mai ales la faptul că prea rar ungurenii noștri mai îmbracă frumosul și elegantul nostru costum ciobănesc. Să fie oare de vină societatea noastră actuală pornită pe împrumuturi străine neamului românesc? Oare, ungurenii noștri le-a pierit dragostea pentru frumos, le e rușine să mai îmbrace costumul nostru de o valoare inestimabilă, chiar și numai la unele evenimente deosebite din viața lor sau a comunității?

Mai vezi când și când câte-o femeie îmbrăcată în costum ciobănesc la biserică. Este ceva extraordinar! Oare, mai putem reînnoa trecutul moșilor și strămoșilor noștri?

Totul depinde de gândirea și raționamentul fiecăruia, de dorința noastră comună de a păstra tradițiile și obiceiurile și de a dovedi că Novaciul a fost și a rămas o localitate cu identitate aparte, recunoscută nu doar în Oltenia, ci și în toată țara.

Constantin DĂRVĂREANU

De vorbă cu o tânără cu iubire pentru Novaci

Zilele trecute, am stat de vorbă cu o tânără din Novaci. Venise să doneze câteva cărți Bibliotecii orașenești, pentru a fi de folos și altor tineri din localitate cu dragoste de carte. Încă de la începutul discuției am fost fascinat de modul în care gândește, total diferit de al multor tineri „crescuți și educați” în societatea noastră de astăzi, în care cu greu te poți realiza. Mulți dintre tinerii noștri pleacă prin lume, pe tărâmurile dătătoare de speranță, fiindcă aici, în România, nu-și găsesc locul, statul neinvestind în obiective care să țină tineretului acasă.

Tânăra care m-a determinat să redau discuția în paginile „Novăceanului” este o tânără de la care ar avea de învățat mulți tineri novăceni. Mă gândesc cu nostalgie la faptul că Novaciul a dat țării și lumii o grămadă de oameni bine pregătiți, specialiști de mare valoare în toate domeniile de activitate. Câți dintre ei s-au înapoiat în localitate? Foarte puțini. Și asta, în primul rând, pentru că aici nu au ce face.

Ceea ce s-a realizat pe timpul comunismului, în țară, din punct de vedere economic, au reușit emanații așa-zisei Revoluții din Decembrie 1989 să ștergă cum ai șterge cu buretele tabla de scris. Iată de ce am fost impresionat de discuția purtată cu tânăra novăceancă, o tânără care are un singur gând: să vină acasă, să atragă și alți tineri novăceni în demersul său de a-și pune experiența căpătată, afară, în slujba comunității novăcene.

Am s-o las pe tânăra novăceancă să se prezinte singură și să destăinuie novăcenilor măcar o parte din gândurile care o frământă:

– O să încep cu un citat care îmi place foarte mult: „Mereu m-am întrebat de ce păsările stau în același loc deși au aripi și pot zbura oriunde pe pământ. Și după aceea m-am întrebat pe mine același lucru.”

Mă numesc Ioana-Cristina Ciucă și sunt absolventă a Facultății de Economie Agroalimentară și a Mediului din cadrul Academiei de Studii Economice din București. Am ales studiul a două domenii de bază, fiind în același timp, bine ancorate în realitățile economice și sociale ale spațiului în care trăim.

Cu ceva timp în urmă, fiind elevă la Liceul Teoretic Novaci, am participat la un schimb de experiență în Franța, sub îndrumarea domnului Michel Pichon și a doamnei profesoare Iulia Giugiulan. A fost prima mea legătură cu o nouă cultură și chiar dacă dorul de casă a fost mare la început, am fost fascinat de diversitate, lucru care m-a determinat ca pe viitor să-mi doresc să explorez cât mai mult din cele văzute și învățate acolo.

Atrasă de dorința de a studia în străinătate, am aplicat pentru o bursă în cadrul facultății. Am avut oportunitatea unei mobilități Erasmus în cadrul Facultății de Agricultură din Nitra, Slovacia. Comparând cele două țări (România și Slovacia), pot spune că am fost surprinsă de buna pregătire în sistemul universitar. Majoritatea cursurilor au fost modelate pe baza discuțiilor libere între studenți și cadrele universitare. Am întâlnit oameni deschiși, din diferite locuri ale lumii, precum Grecia, Franța, Spania, Germania, Olanda, Kazakhstan și chiar Japonia. Mi-au dăruit povești unice și perspective diferite pentru care le sunt recunoscătoare. Îmi amintesc și acum, drumeția spre Zobor, Nitra, și în timp ce urcam încetșor pe munte, l-am întrebat pe Noel: „Ce te face fericit? Ești

singurul din acest grup care nu se plânge de nimic.” Răspunsul lui a fost extraordinar: „Ioana, există vreun motiv pentru care să mă plâng?? Eu mă simt foarte bine și familia mea este sănătoasă. Nu am niciun motiv să nu fiu fericit.” Am avut șansa să fiu înconjurată de oameni care călătoresc, s-au descoperit pe ei înșiși, au avut curajul de a-și înfrânge temerile, au mers și au văzut mai departe de limitele impuse.

Fiind atrasă de antreprenoriat, am participat în cadrul unui proiect de investiții organizat de Business Club în București, unde am susținut o potențială idee de afacere în fața unor investitori. Am cunoscut tineri și oameni de succes în diverse domenii, precum agricultură, IT, farmacie,

ș.a.m.d. Educația, mi-a stârnit curiozitatea și mi-am dorit să experimentez pe propria piele acest domeniu. Am ales Praga, Cehia, unde am predat limba engleză copiilor din învățământul primar, gimnazial și liceal. Am fost fascinat de dorința celor mici de a cunoaște cât mai mult și am constatat, fără doar și poate, că educația este cea mai bună investiție.

Aceste experiențe m-au făcut să conștientizez că indiferent de cât știi, există întotdeauna mai mult de învățat.

Am realizat că e mult mai important să am un bagaj plin de experiențe frumoase în schimbul unor acumulări inutile de lucruri materiale.

C. D – Adică, o tânără din Novaci, a ajuns să predea limba engleză elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal în frumosul oraș Praga din Cehia? Este ceva extraordinar ca un român să ajungă să predea limba engleză într-o țară ca Cehia! Iar acest român este tânăra noastră novăceancă, Ioana-Cristina Ciucă, cea care mi-a spus că, dincolo de ceea ce face, e stăpânită de un singur gând: să vină acasă, în mijlocul novăcenilor și să se pună la dispoziția comunității.

– Ioana-Cristina Ciucă, de ce vrei să revii definitiv acasă?

– Primesc adesea întrebări de la prieteni sau rude, „de ce vrei să te întorci?” Eu sunt de părere că m-am născut într-un loc pentru un scop anume. Chiar dacă în țările mai dezvoltate, oamenii au un stil de viață mult mai ridicat și dispun de servicii de calitate, din contră, provocarea cea mai mare este să construiesc la mine acasă, la Novaci, căci acolo, în străinătate, oamenii deja au posibilitatea de a utiliza diverse servicii și produse.

În prezent, „investesc” în dobândirea cunoștințelor și acumulării de experiență, pentru ca mai târziu, alături de alți tineri novăceni, să ne întorcem pe meleagurile novăcene pentru a crea plus valoare. Dacă Novaciul nostru va avea nevoie, atât eu, cât și alți tineri novăceni împrăștiati prin lume, vom fi gata oricând să ne punem în slujba comunității locale. Ne-am născut și crescut în Novaci; oriunde ne-am afla, tot novăceni suntem și avem obligația, cel puțin morală, să nu ne uităm acest loc minunat și să contribuim și noi la ridicarea lui pe noi trepte de civilizație și progres.

C. D. Ioana, îți mulțumesc pentru gândurile tale extraordinare; îți doresc succes în tot ceea ce ți-ai propus. Sper ca și alți tineri novăceni să vină acasă și să ajute Novaciul, să nu uite de unde au plecat, fiindcă este nevoie de oameni devotați comunității noastre, cu dragoste și iubire pentru Novaci.

A consemnat, **Constantin DĂRVĂREANU**

Programul Comemorării Eroilor din 10 iunie 1937

În prezent noțiunea de patriotism și iubire de țară nu trezește în rândul tinerilor decât zâmbete ironice și/sau nedumerire. După decenii de propaganda comunistă în care valorile naționale erau proslăvite zilnic doar pentru a legitima dictatura cuplului Ceaușescu, după 1989, societatea românească a căzut în cealaltă extremă: dezinteres total și neglijarea educării generațiilor tinere în spiritul iubirii de țară. Lipsa unei educații patriotice în școli este doar una din carențele învățământului românesc de astăzi. Nu la fel se prezenta situația în perioada interbelică. Bunicii noștri au fost educați în spiritul patriotismului, sacrificiului de sine, al datoriei față de țară, al respectului față de valorile naționale și față de eroii care s-au jertfit pentru realizarea României Mari. O dovadă în acest sens îl constituie afișul „Programul Comemorării Eroilor, morți pentru întregirea neamului, Joi 10 iunie 1937 (Înălțarea Domnului)”, aflat în depozitele Serviciului Județean Gorj al Arhivelor Naționale:

„Dimineața:

La ora 8 se va celebra Te-Deum în fața bisericii Catedrale, la care vor lua parte toate

autoritățile publice, școalele și trupele. Înainte de începerea Te-Deumului, muzicele și școalele vor intona Imnul Regal. La orele 8:15 cortegiul va porni pe străzile: Victoriei, Unirii, Grivița, Tudor Vladimirescu spre cimitirul de onoare, în ordinea următoare: Șeful Poliției, Sfeșnicile, Steagurile bisericilor, Drapelele, Coroanele cu gărzile lor de onoare, Clerul înconjurat de corurile bisericesti, Prefectul, Primarul și Comandantul garnizoanei cu toți comandanții regimentelor și ofițerii fără trupă, Șefii tuturor instituțiilor publice, cu membrii lor: Magistrații, Baroul, Corpul didactic, Prefectura, Primăria, Administrația Financiară, Poșta, Gara etc. Muzica militară, Societatea „Uniunea Ofițerilor de rezervă”, Societatea „Virtutea Militară”, Veteranii de la 1877 și invalizii din oraș, Școalele primare de fete, Școalele primare de băieți, Liceul de fete, Liceul industrial de fete, Cercetașii, Străjerii, Liceul de băieți, Școala Normală, Liceul Comercial, Societatea Femeilor Ortodoxe Române, Societatea Veteranilor grade infer. „Valea Jiului”, Societatea „Mormintele Eroilor”, Societatea „Funcționarilor și

Pensionarilor Publici”, Societatea „Ajutorul”, Societatea „Unirea”, Societatea „Tinerimea Română”, Societatea Meseriașilor, Corporația „Tudor Vladimirescu”, Societatea Funcționarilor Comerciali, Societatea Fraternitatea, Cercul Comercial și Industrial, Regimentul 18 Dorobanți „Tudor Vladimirescu”, Regimentul 7 Artilerie Greă. Pe tot parcursul drumului, muzica militară și corurile școlare vor intona imnuri patriotice religioase. Înainte de plecare, muzica va cânta o rugăciune și se vor depune coroane pe mormântul eroinei Ecaterina Teodoroiu. Ajunși la statuia eroului Tudor Vladimirescu, cortegiul se va opri puțin și se vor depune coroane.

Orele 9, Cimitirul de onoare:

1. Ajunși la Cimitirul de onoare, coroanele vor fi urmate de o escortă de ofițeri până la cruce, în timp ce elevii și elevele vor risipi flori și vor aprinde lumânări pe mormintele tuturor Eroilor, fără deosebire de confesiune și naționalitate, care se odihnesc în acest cimitir.

2. Serviciul religios.

3. Instalarea și sfințirea tunului la mormântul Generalului Culcer.

4. Cuvântarea unui reprezentant al Clerului, al Prefectului, al Armatei, al I.O.V. și Veteranilor.

Orele 10, Cimitirul orașului:

Cortegiul va porni în aceeași ordine la cimitirul orașului unde se va face un scurt serviciu religios pentru sufletele Eroilor, ofițeri și trupă înmormântați aci.

Cuvântarea unui reprezentant al instituțiilor de cultură.

O delegație compusă din Delegatul Județului, Comandantul Garnizoanei și Comandanții regimentelor, vor merge în defileul Jiului spre a depune coroane la crucea ridicată în amintirea eroului General Dragalina. Serbări școlare date de școalele primare, secundare și cercetași în Grădina Publică. Muzica militară va cânta în tot cursul zilei în Grădina Publică. Domnișoare, cercetași, străjeri și cercetașe străjere vor distribui cocarde-insigne ale Societății „Cultul Eroilor”.

Ora 20:30:

Retragerea cu torțe.”

Cristian GRECOIU

CE MÂNCAU STRĂMOȘII NOȘTRI ACUM 6000 DE ANI

Tot mai multe cercetări arheologice din ultimii 20-30 de ani pun în evidență că pe actualul teritoriu al României a fost acum 6000-7000 de ani o civilizație avansată pentru acele vremuri. Un cercetător de prestigiu, cum este M. Gimbutaș, de la Universitatea din Los Angeles, demonstrează chiar că vechea civilizație a Europei a început pe meleagurile noastre. Desigur, sunt destui detractori ai istoriei, cărora nu le convine o astfel de descoperire. Există, după cum se știe, și în lumea științei un fel de „imperialism”, adică marile puteri economice, politice sau militare acreditează ideea că ei au fost primii întotdeauna în ale culturii, științei și civilizației.

Arheologii au descoperit în Carpați multiple vetre umane, unde se îngrijeau mormintele celor dispăruți, cu praf ocru-roșu, vechi de peste 35000 de ani. Se pare că o astfel de vârstă au avut și osemintele umane găsite în Peștera Muierilor de la Baia de Fier, oseminte despre care nu se mai știe nimic. În Mezoliticul Carpatic (9000-7000 î.H.) se constată o puternică „roire” a vetrelor de civilizație umană în zona spațiului Carpatic. Atunci frigul post-glaciar s-a retras: se construiesc locuințe la suprafață, se trece de la ocupația de vânător și culegător a oamenilor, la cea de creștere a plantelor și domesticire a animalelor, se dezvoltă graiul articulat, dialogul cu entități abstracte, adorația zeităților, unde cultul Solar este predominant. Astfel, începe noua civilizație, ale cărei roade le vedem și azi.

Din punct de vedere istoric, între mileniul 7 și mileniul 1 î. H. în această zonă se construiesc „vechea Europă”. Factorii naturali deosebit de favorabili au ajutat la formarea unui nucleu dens de populație, care a dus la formarea spațiului Carpatic, prima structură autoritară încheagată drept centru de referință al vechii Europe, ne spune istoricul V. Vasilescu. Astfel, același autor ne spune că putem vorbi despre faptul că aici în Carpați între 7000 și 3500 î. H. s-a format țara noastră întâi și aceștia sunt strămoșii noștri îndepărtați. Argumente în acest sens aduc și cercetările de paleogenetică de unde aflăm că cea mai mare parte a informațiilor noastre genetice provin de la daci, care la rândul lor le-au moștenit de la acea populație sedentară.

Un alt argument este, credem, și dăinuirea modului de hrănire a oamenilor din acele vremuri până astăzi, a alimentelor utilizate ca hrană, a ustensilelor din bucătărie. Uimitor, dar adevărat, hrana oamenilor din Carpați de acum 6000 de ani se regăsește frecvent și în localitatea noastră, la oamenii simpli, cum se spune, dar mai ales la ciobani. Arheologii au găsit în vetrele străvechi din Carpați resturi fosilizate de bovine, cervide, suine, ovine, caprine, pește, păsări (gâini și găște), dar și de cereale și legume ca alac – specie de grâu – orz, ovăz, mei, hrișcă, bob, linte, mazăre, semințe de dovleac fără coajă, precum și varză, ceapă, usturoi, ștevie, lobodă, urzici, leurdă, alune, măceșe, ghindă, năut etc. Ca substanțe dulci foloseau mierea și „mustăreața”, adică sucul dulce provenit din seva de mesteacăn. Nelipsit de la masa strămoșilor noștri îndepărtați erau laptele, brânza, urda, terciul de mei cu

lapte (strămoșul mămăligii cu lapte de astăzi). Carnea se prepara mai ales prin fierbere, în amestec cu unele legume sau plante, așa cum se face și astăzi pe la noi ciorba cu carne, cu adaos de ceapă, morcov, ștevie, lobodă, mărar, pătrunjel. Ca mirodenii se utilizau frecvent plante aromatice prezente și astăzi: cimbru, leuștean iar acirea se făcea cu lapte covăsit (iaurt), zeamă de corcodușe sau aguridă.

Pe lângă plantele utilizate aproape zilnic în hrană, existau și vreo 250 de buruieni de leac, ne spun istoricii și nutriționiștii care au studiat hrana oamenilor străvechi, care sunt: izma, pătlagina, ghințura, spânzul, măselarița, coaja de salcie, iarba mare, osul iepurelui, precum și fructele de păducel și măceș. La mare căutare se pare că a fost un suc răcoritor nefermentat, obținut prin stoarcerea la teasc a fructelor de sezon amestecate după gust cu apă rece de izvor, un adevărat mijloc de fortificare a energiilor necesare corpului. Se consuma, desigur, vin și un fel de bere preparată din pâine de orz, dar acestea se utilizau mai ales cu prilejul unor evenimente cultice.

Că veni vorba de evenimente cultice, și atunci, ca și acum, se folosea grâul amestecat cu nuci, alune și smântână proaspătă (colivă), pâine frumos modelată și coaptă după un anumit ritual. Nu lipseau merele, colacii iar celui decedat i se puneau în raclă caier de lână sau fuier de cânepă, obiecte de preț, care ar fi fost necesare mortului pe lumea de dincolo. La fel ca și acum, și atunci se împărțea pentru morți din primele produse obținute: carne, caș, vin, fructe etc. și numai după aceea se făceau daruri pentru cei vii. De asemenea, de atunci există ceea ce antropologii numesc cele trei mari ospețe pentru comunitate: cel de la naștere (botezul), cel de la afirmarea de sine (nunta) și cel al trecerii în lumea de dincolo (pomana de la înmormântare). Tot de atunci ne-au rămas ulcelele de la Moși, străchinile date de pomana, ca și pomenirile de la 3 zile, 9 zile, 6 săptămâni, de la 1 an și de la 7 ani, care se fac pentru cel trecut în lumea dreptilor.

Interesant este că au dăinuit până astăzi multe din ustensilele din bucătărie sau pentru servirea mesei. Numim aici oalele de pământ cu buza groasă, care aveau în compoziție un nisip fin, ce le făcea rezistente la foc, „cujba” și „crăcanele” folosite de ciobanii noștri la prepararea mâncării și, desigur, lingurile și furculițele din lemn tare. Masa se servea, după cum ne spun arheologii, pe măsuțe joase, rotunde, cu trei picioare, nelipsite fiind scaunelele cu trei sau patru picioare, așa de cânepă pentru a tăia mămăliga, cârpătorul sau bucata de lemn pe care să tăiau diferitele produse, ștergarul și dulapul de lemn în care se păstra mâncarea...

Privind la aceste ustensile rămase de la bunicii și părinții mei simt un fior în tot corpul. Este puternica emoție a întâlnirii cu strămoșii, cu istoria, cu milieniile. Să păstrăm astfel de relicve, le-aș spune sfinte, să învățăm să ne hrănim mai mult cu ceea ce consumau strămoșii noștri, pentru că, ne spune astăzi știința: omul, dacă vrea să fie sănătos, trebuie să se hrănească cu ceea ce s-au hrănit strămoșii lui și, dacă vrea să fie fericit, să trăiască în obiceiurile poporului său.

SINGUR ȘI NEPUTINCIOS

Telefonul fix sună prelung. La celălalt capăt al firului o voce răgușită îmi spune că mă caută de câteva săptămâni și că i-a fost frică să nu se fi întâmplat ceva, cu atâtea accidente ce se produc zilnic. Încerc să-l liniștesc și îi povestesc despre unele lucrări de pe Transalpina. Era o veche cunoștință de pe vremea când lucram la ziar, în primii ani după terminarea facultății. Cu aceeași voce stinsă mă roagă să-i dau câteva kg de miere, pentru că nu se simte prea bine, poate așa se mai întremează.

Peste vreo câteva ore fostul meu coleg de redacție sună la ușa locuinței. Îl privesc îndelung și aproape că nu îl recunosc: slab, aproape un fel de schelet viu, cu riduri adânci în jurul gurii, cu ochii duși în „fundul capului” cum se zice, cu bărbia adusă în față din cauza pierderii danturii. Vocea i-a rămas însă aceeași, cu acel „r” rostit apăsător, ca spaniolii. De aceea în redacție i se spunea „spaniolul”.

Pun repede de o cafea și stăm câteva ceasuri la taifas. Depănăm amintiri din perioada noastră de jurnaliști, comentăm unele fapte cotidiene. Aduce vorba apoi despre ideea mea, spusă în teza de licență, că jurnalul înfățișează cea mai nouă formă a existenței sociale și își exprimă mâhnirea că aceasta nu a intrat în patrimoniul presei. Îi mulțumesc pentru laude, dar nu e cazul, pentru că ideea aceasta este prezentă, este adevărat, în subsidiar, în toate tratatele de jurnalism.

Îndrăznesc apoi să-l întreb despre viața lui actuală: ce mai scrie? cum stă cu sănătatea, cu familia? La auzul întrebărilor interlocutorul își încrețește fruntea. După un timp îmi răspunde că a terminat cu scrisul, pentru că azi, noile generații mai ales, nu citesc, le este îndeajuns telefonul sau internetul. În privința sănătății mă lămurește că este hipertensiv, că are probleme cu articulațiile, cu varicele, cu ficatul, respectiv - cam cu toate. Încerc să-l încurajez, spunându-i că el este un luptător, doar a făcut arte marțiale în tinerețe, dar nu prea reușesc. Referitor la familie, aflu că soția i-a murit de cancer iar copiii sunt la casele lor, dar nu aici în România, ci în străinătate. Aceștia vin odată pe an în vizită pe la el, apoi pleacă înapoi în străinătate. Îi trimit din când în când ceva bani, da nu cine știe ce.

După un timp îmi spune așa, ca și cum ar fi făcut un bilanț: sunt singur și neputincios. Un nod puternic îmi vine în gât iar pielea mi se face ca de găină la auzul acestor cuvinte. După o viață de muncă istovitoare, de zbucium pentru a asigura cele necesare copiilor, a rămas singur, fără niciun sprijin ca lumea. Ghicindu-mi oarecum gândul, interlocutorul îmi spune că așa este viața omului: vine pe lume singur și neputincios, părăsește această lume tot așa. Restul treptelor vieții este un fel de acoladă cu mii și mii de evenimente, cu bucurii și necazuri, dar care nu pot schimba acest destin implacabil.

Încerc să-l contrazic, argumentându-i că nu tuturor li se întâmplă așa. Omul din fața mea, bun cunoscător al statisticilor din acest domeniu, îmi spune sec: după 70 de ani, 75% din oameni sunt singuri. Citisem și eu despre această constatare dramatică, dar acum o văd în carne și oase în fața mea.

Aduc vorba despre faptul că unii dintre cei plecați în străinătate strâng ceva bani și se întorc în țară. La auzul acestor vorbe bătrânul jurnalist își întunecă iarăși privirea. După un timp îmi spune cu o voce guturală că în cazul copiilor lui nu se va întâmpla așa: s-au învățat acolo, câștigă relativ bine, au deprins modul de viață al străinilor, mănâncă precum ei, vorbesc ca ei, se distrează ca ei, se îmbracă la fel ca ei, au acolo prieteni. Nu le mai trebuie lor România, pentru că s-a spus de mult *ubi bene, ibi patria*, adică acolo unde îți este bine, acolo este patria.

Mormăi ușor printre dinți, întrebându-mă pe mine parcă, despre ce este binele. Interlocutorul mă ceartă puțin, că încep să umblu cu filozofeme, așa cum făceam, cică, și în redacție pe vremea când lucram împreună. Îi răspund apoi cu voce tare, că binele este existența omului conform conștiinței lui, după unii autori, dar acesta trebuie să fie întotdeauna și în legătură cu grupul în care trăiești. Adică, doar dacă ție îți este bine și celorlalți rău, atunci acel bine nu este de fapt binele.

Fostul coleg de redacție cade un timp pe gânduri, după care spune că și el a avut multe ocazii să rămână în străinătate și să câștige o grămadă de bani. Dar nu a putut face așa ceva. Se gândea mereu la ce ar zice părinții, bunicii, vecinii: Uite, bă! Acesta a ajuns om cu multă carte dar și-a uitat neamul, adică pe cei care la-u hrănit, ajutat, învățat, s-au bucurat de bucuriile lui și s-au întristat de întristările lui.

O liniște apăsătoare se lasă peste noi. După un timp oaspetele meu scoate din sacoșă un borcan mare în care mă roagă să-i pun ceva miere. Umplu la repezeală vasul, pe care îl învelesc în niște hârtii și o pungă de plastic. Fostul coleg de redacție scoate portmoneul și începe să caute ceva bani pentru a plăti marfa. Îl rog frumos să primească mierea ca pe un semn al vremurilor frumoase dar și furtunoase de la începuturile noastre în ale jurnalismului. Mai adaug că suntem în săptămâna pomenirii morților iar la noi este obiceiul de a da de pomana din produsele muncii tale. Reușesc astfel să-l fac să accepte „darul” dar omul din fața mea împachetează încet hârtiile mototolite care poartă numele de bani.

L-am condus apoi până la stația de autobuz, după care am urmărit mașina care dispărea în ceață. În creier însă îmi sfârâie un gând sfâșietor: acest om care astăzi este singur și neputincios era un om inteligent, vesel, plin de energie cu o sete nemărginită de viață. Azi l-am văzut ca un învins, ceea ce m-a revoltat enorm. M-a durut și mă doare mai ales că a încetat să mai lupte pentru el, pentru viața lui și a altora, prin scris, prin gânduri, prin manifestările de fiecare zi.

Pagină realizată de Prof. univ. dr. N. VINȚANU

POVESTIRI NEMURITOARE, DE CÂND SE DUCEAU LA VALE

Când auzim despre ciobani și oierit, cei mai mulți dintre noi ne ducem cu gândul în Mărginimea Sibiului. Vestea ciobanilor sibiieni s-a dus atât în țară, cât și peste hotare. Transhumanța și-a găsit începuturile în Ardeal. La Jina, Tilișca, Poiana, Săliște și Rășinari se cresc oi, se face brânză și... se trăiește bine. Mărginenii viețuiesc în pace, într-o comunitate bine încheată și sunt mulțumiți de meseria pe care au moștenit-o de la părinți, ciobănia. Transhumanța lor nu mai e însă transhumanță acum. Se duc la stână, vara, dar iarna își țin oile acasă, în zona de deal, fără să mai plece spre Banat sau Bărăgan. Sunt mulțumiți și fără un traseu complet, pe vechile drumuri ale oilor, ținând cont că nu mai lipsesc de acasă. Dar nu întotdeauna a fost așa!

Novăcenii de azi, mărginenii trecutului

Când generalul austriac Adolf von Bukow a dat ordin, în 1761, ca mănăstirile de lemn să fie arse, cele de piatră să se distrugă, iar oamenii care se împotrivesc să fie uciși, rezultatele au fost catastrofale. Sute de sate pierdute, zeci de mii de români morți, biserici jefuite, profanate și arse, toate în Ardeal. Mulți au trecut munții pentru a-și găsi liniștea și locul potrivit creșterii animalelor. S-ar putea crede că au plecat în transhumanță, spre cine știe ce munte, urmând a lua drumul câmpiei atunci când gerul ar fi venit. Nu s-au mai întors! Au ajuns la Novaci, în zona care acum este unică, și au reușit să pună bazele satului Novaci-Străini, în care m-am născut și eu, pe partea stângă a râului Gilort.

Băstinașii, gazdele de pe partea dreaptă a apei, i-au numit ungureni pe străini. În ultima vreme, ungurenii și-au pus amprenta asupra culturii, asupra portului strămoșesc, și chiar și asupra limbajului oltenilor din zonă. Astfel, zona Novaci a devenit o zonă de interferență a culturii olteneste și a celei ardeleneste.

Mioarele lui Mihai Cernăzeanu din Novaci - Orlat - 1978

Pe drumurile de munte și de câmpie, în transhumanță, întâmplările notabile nu au întârziat să apară. Am încercat să caut oameni care au fost plecați în transhumanță ani la rând. Căutând pășanii interesante, am ajuns la bunicii mei, care mi-au povestit pasaje din viața lor. Maria-Veronica și Ion Pilea au avut grijă zeci de ani de oile lor și de ale unei ferme, în zona de câmpie a Gorjului și în munții Novaciului. Noi, urmașii lor, nu am ținut de ciobănie, dar nu îi deranjează. Ei consideră că fiecare își face singur rostul în viață.

Maria-Veronica și Ion Pilea - mire și mireasă - 1960

„Înainte de a merge la fermă, am fost la Colectiv, la Albeni. Vara urcam în Tâmpa lui Maniu. După ce ne-am căsătorit, am plecat amândoi la fermă, la Benghești. De acolo am reușit de am ieșit la pensie. Din Benghești, primăvara ne mutam la iarbă, la Surupați. Apoi, plecăm la munte, cu tot bagajul, cum puteam, pe jos și pe măgari, în Curmătura Oltețului, pe partea Polovragiului”, își începe povestea Tata Ion, cum îi spun eu bunicului.

Cu ursul la stână

„Demult, demult, am fost la munte, în Coasta Cucii. Aproape de stână era un izvor. Curgea de la 200 de metri, în cascadă. Acolo venea o herghelie. Într-un an, aproape de stână, pe lăsătoare, a fătat o iapă. Mânzul nu era bun și l-au răzbit lupii. Îmi amintesc și acum iapa aia mândră, cam sălbatică. Două săptămâni, zi de zi, a venit în locul în care au mâncat lupii mânzul, dar nu a mai găsit nimic din el. Apoi nu a mai venit. Herghelia am mai văzut-o, dar pe iapă n-am mai văzut-o niciodată”, mi-a povestit și bunica mea.

În vremuri grele, credința în divinitate și în destin le dădea protectorilor munților putere. Tot credința îi îndemna

să ia hotărâri rapide și bune în situații de criză. „Când am fost în Cioara, ciobanii au prins doi ursuleți. Un om bătrân, Ștefănoiu, credea că ne bagă la pușcărie pe toți dacă ne află. Au venit cu puii de urs la stână. Ne uitam mirați la ei, erau în celar. Auzeam ursoaica cum urla în pădure, la Bălescu, în muntele vecin. Mă luau fiori! Căinii găsiseră ursoaica aproape de oi. Ea a fugit, speriată, și ursuleții s-au cățărât pe un brad. Unul dintre ciobani s-a urcat după ei, iar celălalt i-a sprijinit. Ne-am tot gândit ce să facem. Dacă îi lăsam aproape de stână, se învăța ursoaica să vină la oi. Ștefănoiu s-a gândit să-i arunce în țăncuri, să moară. Zicea că urșii putrezesc repede și nimeni n-ar fi știut. Ciobanii s-au dus spre țăncuri. A doua zi am trecut eu pe acolo, să văd dacă îi aruncaseră. Chiar dacă ar fi putrezit carnea peste noapte, blana ar fi rămas. Culmea, nu era nici urmă de ursuleț. Poate i-au aruncat și au trăit, sau poate le-au dat drumul să îi găsească ursoaica”.

„Purceaua era ruptă pe spate, se vedea slămina albă”

Cioara - 1993

„În alt an, când trăia biata măicuța, avea grijă de treburile noastre. Aveam fân cosit pe jos și veniseră două femei la strâns, în ziua de Gadini. Noi ținam sărbătoare, dar ea uitase că e opăceală. La Cioara, unde eram noi, se zicea că una dintre încăperi e Camera Boierului Roibu. Se huruise, dar noi păstram numele. Băgasem porcii acolo. Aveam o purceă neagră, grasă. Urma să ne folosim de ea pentru sărbători. În noaptea de după Gadini a venit ursul și a luat tocmai purceaua neagră. Noi nu eram culcați. Stăteam la foc, de frig. Am auzit! Am alergat, dar ursul o duse în jip. Au venit și ciobanii din Bălescu. Am strigat mult și ne-a lăsat purceaua. Abia am scos-o din jip. Purceaua era ruptă pe spate, se vedea slămina albă. Am ținut-o până dimineața, am supravegheat-o, să nu moară. Nu aveam nici cu ce să o pârlim. Am dat chiot și după ciobanii din Urda, să ne ajute”, și-au mai amintit cei doi, completându-se unul pe celălalt.

Anotimpurile influențau viața ciobanilor. Dacă toamna era lungă și călduroasă, ciobanii stăteau mai mult timp la stână, riscând să fie prinși dintr-o dată de frig și să plece târziu spre câmpie. Dacă iarna era lungă și nu se lua zăpada, era necesar ca ciobanii să-și găsească poteci noi pe care să bată locurile.

„La Praveț, iarna fusese grea. Încă era zăpadă și aflasem lăsătoare de la stână, până în Lotru. Acolo erau numai boieri, la cabană. Oamenii înstăriți, ca și acum, voiau produse naturale, de la stână. Copiii cei mici, Ionică și Mili, plecau pe lăsătoare, până la Lotru, cu caș, brânză proaspătă și veche, carne de oaie, afine și zmeură. Nu se întorceau niciodată cu mâna goală. Pe lângă bani, primeau dulciuri de-ale vremii. Era plăcerea lor să coboare pe lăsătoare. Dacă era de urcat, nu cred că urcau cu desăgii-n spate, că era drum lung și greu. Nu le era frică! Îl aveau pe câinele Gruia cu ei. În vara aia am stat puțin la munte”, a mai adăugat și Tata Ion.

În drum spre Praveț, sub Vârful Păpușa - 1969

Poveștile lor atât de simple prin construcția limbajului, dar atât de apăsătoare, mi-au dat o stare de întoarcere în timp. Făcuseră atât de multe la munte. Au trăit frumos! Pe vremea lor nu se defrișa pădurea, nu treceau mașini la deal și la vale și abia dacă vedeau un om trecând

coamele și lăsătorile, să-i dea binețe și să-l întrebe de unde vine și unde se duce. Ceea ce făceau ei era transhumanță, într-un fel sau altul. Cu siguranță! Iarna la câmpie, vara la munte! Surprins plăcut de poveștile bunicilor, am plecat acasă cu gândul la numele altor novăceni de la care aș putea afla povești. Voi am să întâlnesc pe cineva care a făcut drumul până-n Banat sau până-n Bărăgan și înapoi, cu oile. Așa am

ajuns acasă la Gheorghe Coconețu, numit și Cernăzeanu (81 de ani) și la soția sa, Rodica (73 de ani), oameni învățați, care au știut să rânduiască treburile și să-ngrijească oile.

„Din Novaci nu am făcut doar eu transhumanță. Au făcut mulți. Eu am făcut de aici până la Peregu, în Banat, 27 de ani. Apoi am făcut în Bărăgan, dincolo de Dragalina, la Ciulnița, către Călărași, cinci ani. E adevărat că eu credeam că cea mai mare parte din agricultură e în Banat,

Rodica și Gheorghe Coconețu (Cernăzeanu) - 1973

dar era mai puternică Câmpia Română. Macedonenii de acolo, aromânii, erau mult mai primitivi ca bănațenii. În satul Peregu Mare, unde am fost eu, am trăit între cehi, slovaci, nemți și unguri”, și-a amintit nea' Gheorghe.

Tanti Rodica a continuat povestea: „Când plecam la munte, puneam pe-o iapă, Tudorița, o pereche de desagi dubli, în care erau două putini pe-o parte și două pe alta. Luam puțin la noi. Câteva caastroane, linguri, mălai de mămăligă, mestecăul, poate și un drob de sare și haine de schimb. Strictul necesar. Atât! O aveam pe fata mea cea mare de șapte săptămâni.

Argele - august 1984

M-am urcat cu ea călare. Iapa s-a-ncins la spinare și s-a culcat. Am apucat doar să întind piciorul și să mă dau jos. Bine că nu m-a trântit. Am rămas pe coastă, să merg cu copilul în brațe.”

Oaia, varza și porumbul

Chiar și atunci când lucrurile par să meargă bine, crescutul oilor e dificil. Problemele pot apărea oricând, la câmpie, la munte, sau pe drum. „Odată, la Peregu, am fost cu oile într-o plantație de varză și am ieșit într-un canal cu apă înghețată. Pe urmele de tractor au fost saci cu îngrășămintă, pierduți. Eu, cu piciorul și cu băta, am spart gheața, ca oile să bea apă. Până seara mi s-au îmbolnăvit 26 de oi. Le-am tăiat. Am luat un ceaun de fontă și pe toate le-am făcut tocan. A fost frig. Făceam cu rândul la foc. Într-o noapte am făcut 16 sau 17.

„Noi mâncam carne de oaie otrăvită, fără să ne dăm seama”

În următoarea noapte le-am terminat pe toate. Am pus tocanul pe niște scânduri și l-am băgat în burțile spălate. Am mâncat și noi. Se putea întâmpla ceva foarte rău. Ne-am umplut de bube și ne-au luat durerile de stomac. Noi mâncam carne de oaie otrăvită, fără să ne gândim. La puțin timp, fratelui meu i-au scăpat noatinii în niște grămezi de porumb. Până au dat să-i ia de acolo, mâncaseră. I-au fugărit și au murit nu mai puțin de 46 de noatini”, spunea, marcat, nea' Gheorghe.

Și tanti Rodica, cu entuziasmul și ironia-i specifică, are amintiri despre care spune că nu le va uita niciodată. Mereu acolo pentru soțul ei, pregătită oricând să intervină, amuzată: „Plecasem la Cibana Mare, și-n Făget ne-a fătat o măgăreață. Aveam două. Am lăsat puilul acolo și am plecat. N-a murit. L-a luat Petricu lui Pilete, că el ieșea la Curmături, și l-a crescut. Am stat la coada Râncii și am muls plecătorile, oile neîntărcate. N-am putut da peste Urda, de nămeți. Am luat-o din Vârful Lespezii, hotar cu Gaura Mohorului și am ieșit în Coasta Petresei. Într-un loc s-au înămețit măgărețele, gata să cadă pe coastă. Nu s-ar fi oprit până-n Gaura Mohorului, ducându-se de-a berbeleacul. Norocul că au fost două cercuri de jneapăn pe coastă și s-au împotmolit. A apucat Gheorghe măgărețele de urechi, de ce-a putut, și le-a tras pe poiană.

Despre transhumanță s-au spus multe. Poate și eu am scris mult despre ea, dar oricâte s-ar mai spune și s-ar mai scrie, parcă niciodată nu e de ajuns. Dincolo de transhumanță, dincolo de povești vechi, se află oameni.

Cătălin PILEA

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Otilia GIURCA, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI